

КОНЦЕПЦІЯ ЛЕГІТИМНОГО СОЦІАЛЬНОГО ПОРЯДКУ МАКСА ВЕБЕРА: КРИТИЧНИЙ АНАЛІЗ

Олевич М.І.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Концепція легітимного соціального порядку М. Вебера є важливою частиною наукового доробку вченого. Дана концепція часто застосовується вченими як основа розробки власних ідей, але нерідко ми зустрічаємося з критичними зауваженнями до даної концепції. Концепт німецького вченого критикують з різних причин. В методологічному плані говорять про умовність трьох виділених типів легітимності соціального порядку та про те, що дану типологію досить важко застосувати для аналізу сучасного стану легітимності. Також акцентується увага на односторонності трактування процесу легітимності. Часто згадується про застарілість концепції легітимного порядку Макса Вебера. В даній статті зроблена спроба критичного аналізу концепції легітимного соціального порядку Макса Вебера.

Ключові слова: легітимність, соціальний порядок, легітимний соціальний порядок, типологія легітимного соціального порядку, панування.

Постановка проблеми. На початку ХХІ століття людство зіштовхнулося з великою кількістю проблем. Ключ до вирішення деяких з них може дати тільки розвиток фундаментальної науки про суспільство. До числа найбільш важливих суспільних наук належить соціологія. Наука не може розвиватися не роблячи спроб більш глибоко та систематично осмислити спадщину своїх класиків.

Одним з найбільш визнаних класиків світової соціології є відомий німецький мислитель *Макс-мільан Карл Еміль Вебер* (1864–1920). Не піддається сумнівам глибина розроблених ним наукових проблем, а також ширина експансії його наукового мислення. Британський вчений М. Елброу пише: «З дня смерті М. Вебера в 1920 році його авторитет виріс до такого рівня, що зараз він визнаний одним із найбільш видатних соціальних теоретиків двадцятого століття» [21, с. 1].

Концепція легітимного соціального порядку М. Вебера є важливою частиною наукового доробку німецького вченого. Дана концепція часто застосовується вченими як основа розробки власних ідей. Та не зважаючи на це, дуже часто ми зустрічаємо критичний аналіз концепції легітимного соціального порядку Макса Вебера в роботах його вітчизняних, англо-американських та німецьких послідовників. Концепт німецького вченого критикують з різних причин. В методологічному плані говорять про умовність трьох виділених типів легітимності соціального порядку та про те, що дану типологію досить важко застосувати для аналізу сучасного стану легітимності. Також акцентується увага на односторонності трактування процесу легітимності. Часто згадується про застарілість концепції легітимного соціального порядку Макса Вебера.

Актуальність теми даного дослідження проявляється кількома обставинами: по-перше, спадщина класиків соціології в їх сучасному прочитанні розширює можливості соціології в дослідженні сучасного суспільства і його фундаментальних проблем, до яких відноситься і проблема легітимності соціального порядку. По-друге, розробка такої проблематики може позитивно вплинути на розвиток української теоретичної соціології.

Крім теоретичної актуальності звернення до наукового доробку Макса Вебера продиктовано і

практичною необхідністю. Пізнавальний інтерес вчених до наукової розробки теми легітимності соціального порядку продиктована перш за все масштабними структурними, економічними, політичними і соціальними змінами, котрі проходять в колишніх країнах світової соціалістичної системи, після десятиліть революційної руйнації ліберально-демократичних засад організації суспільного життя.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемою легітимності соціального порядку цікавилася не одне покоління вчених: М. Вебер, Т. Парсонс, Д. Істон, С. Ліпсет, Р. Арон, Х. Аренд, К. Левіс, П. Ловенталь, Р. Бергер, Н. Лукман, Г. Алмонд, С. Верба, І. Пакульські, С. П. Хантингтон, Р. Дарендорф і це далеко не повний список тих, хто звертав свою увагу на проблему легітимності соціального порядку. Звичайно, кожен із них досліджував легітимність соціального порядку з різної точки зору: одні, основну увагу приділяли вивченню інституціональної легітимності, другі, більше цікавилися легітимністю державної влади, а були такі, хто намагався аналізувати економічні, соціальні, політико-культурні, ідеологічні фактори, які впливають на процес становлення та розвитку легітимності окремих політичних режимів.

Серед російських вчених, які звертаються до проблеми легітимності соціального порядку, потрібно згадати О. Білого, С. Рябова, З. Дібірова, В. Чіркїна, О. Шабанова, О. Фетісова.

Макс Вебер – відомий німецький вчений. Саме він був одним з тих, хто в своїх роботах приділяв особливу увагу проблемі легітимності соціального порядку. З цього приводу американський дослідник І. Горовиця влучно зазначив: «У вивченні легітимності ми – діти Макса Вебера» [26, с. 23]. Оскільки вчений був не тільки теоретиком влади, але і практичним політиком, то аналіз його конкретно-історичних типів панування може принести практичну користь.

Наукові роботи Вебера ввійшли в фонд соціологічної думки. 70-ту роки ХХ століття називають «веберівським ренесансом»: нові на той момент суспільні тенденції змушували вчених звертатися до праць знаменитого соціолога. Це спричинило появу ряду робіт, які стосувалися самого Макса Вебера та його ідей: Маріанна Ве-

бер «Життя і творчість Макса Вебера» [5], Гайденок П. П., Давидов Ю. Н. «Історія і раціональність: Соціологія Макса Вебера і веберівський ренесанс» [7], Кравченко Е. І. «Макса Вебер» [13], Льюїс Дж. «Марксистська критика соціологічної концепції Макса Вебера» [14]. І це далеко не всі роботи, які присвячені життю та творчості Макса Вебера. Сьогодні, як і багато років тому, цікавість до теорії великого німецького вченого обумовлений перш за все цінністю його фундаментальних робіт, а також тим, що він працює в міждисциплінарній сфері – на межі соціології, історії, політології, релігієзнавства, права і філософії.

В рамках даної статті нам цікава критика концепції легітимності соціального порядку Макса Вебера.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є критичний аналіз концепції легітимного соціального порядку Макса Вебера.

В період стрімких соціальних, політичних, економічних змін проблема концептуалізації поняття «легітимність соціального порядку» набуває особливого значення, коли пошук власної моделі розвитку, створення нових політичних інститутів, обумовлює суттєві зміни в суспільній свідомості, руйнуючи більшість традиційних підходів та стереотипів. В цих умовах аналіз політичних поглядів Макса Вебера набуває особливого значення. Вивчення концепції легітимності соціального порядку Вебера справа нелегка, оскільки його велика наукова спадщина має фрагментарний характер.

Саме поняття «легітимність» походить від латинського *legitimus* і означає «згодний з законом», «правомірний», «правий». Інформацію про значення поняття «легітимність» можна знайти в англійському словнику «The Oxford English Dictionary». «Легітимність» (*legitimacy*) в широкому розумінні визначається як «факт, дійсність буття (*being*) легітимного (*legitimate*)». «Легітимний» має наступні значення: 1. проголошений законним, такий, що виступає причиною розгляду (шанування) в якості законного нащадка або результату; 2. а) відповідний закону або правилу; санкціонований, уповноважений або дозволений законом чи правом; законний, правильний, відповідний, належний; б) нормальний, звичайний, систематичний; такий, що відповідає визнаному стандартному типу; в) відносна права суверена (правителя): такий, що базується на строгому принципі спадкового права. д) санкціонований законом умовиводу, аргументації; логічно прийнятний, дозволений в якості висновку [25, с. 189]. «Легітимність» у вузькому смислі має дещо інше значення: 1. факт буття легітимної дитини; 2. відносно уряду або права суверена (правителя): умови буття у відповідності з законом або принципом. 3. відповідність праву або принципу, законність [25, с. 189]. Досить повне визначення поняття «легітимність» дається в багатомовній німецькій енциклопедії Брокгауза, де дане поняття відноситься до сфери права та політичної науки: «виправдання держави, його сили панування та його дій уявленнями про цінності та принципи, на відміну від формальної законності (легальності) або чисто фактичного існування влади» [22, с. 210].

Серед соціальних дослідників донині прийнято стверджувати, що вперше вводить термін «легітимність соціального порядку» і тематизує

саму проблематику легітимності німецький мислитель Макс Вебер. В. Бачинін справедливо акцентує увагу на тому моменті, що незважаючи на те, що сам термін «легітимність» активно використовувався ще в XVII-XVIII століттях, свою концептуальну розробку це поняття отримало тільки в дослідженнях Макса Вебера [1, с. 126]. Легітимність, згідно з Вебером, означає визнаність влади, її законність (у правовому сенсі) і виступає в якості гаранта стабільності наявних у суспільстві структур, процедур, рішень і посадових осіб. Свої концептуальні ідеї легітимності порядку Макс Вебер виклав у Розділі 1 (параграфи 5 та 6) ґрунтовної рукописної праці вченого, яка має назву «Господарство і суспільство» [4] і яку нещодавно повністю переклали українською мовою. Варто звернути увагу, що більш вдалий переклад на російську мову, опублікований за життя Вебера Розділу 1 «Основные социологические понятия» даної праці, представлений у виданні: Вебер М. Избранные произведения. – М.: Прогрес, 1990 [3].

Соціальним порядком для Вебера, по-перше, є певна інтегрована сукупність індивідуальних дій, якщо їх значущість зовнішньо гарантована можливістю того, що будь-яке відхилення наштовхнеться на (відносно) загальне і практично відчутне несхвалення [4, с. 640]. По-друге, найважливішим джерелом соціального порядку у своїй роботі вчений називає право, якщо порядок зовнішньо гарантований можливістю (морального або фізичного) примусу, який здійснюється особливою групою людей, в безпосередні функції яких входить охорона порядку або передбачення його дії посередництвом застосування сили [4, с. 640].

Вебер визначає легітимність соціального порядку «як визнання влади підлеглими, їх добровільна згода їй підкорятися», а також виділяє три ідеальні чисті типи легітимного соціального порядку – законний, традиційний, харизматичний [4].

Але в роботах знаної частини дослідників, дослідження М. Вебера дуже часто піддаються критиці і звинувачуються в слабкій евристичності для аналізу сучасних моделей легітимності соціального порядку. Теоретичне розуміння концепту легітимності соціального порядку, які запропоновані М. Доганом, К. Дойчем, Д. Істоном, Г. Йонасом, Д. Хелдом, О. Дібіровим та іншими вченими, ґрунтуються на нещадній критиці веберівської концепції. Відомий російський вчений К. Завершанський справедливо відмітив: «Важливим є не буквальне слідування веберівським формулам, а виявлення тих творчих інтенцій, які вони в себе включають. Навіть у найбільш рішучих критиків Макса Вебера спостерігаються ознаки впливу його творчих доробків» [11, с. 129].

Концепція легітимності соціального порядку М. Вебера критикувалася відомим ученим Д. Істоном. Якщо Вебер вважає соціальний порядок легітимним тільки раціонально, то для Істона легітимність соціального порядку також є результатом конкурентності знань громадян, їх прагнення брати участь у владних відносинах і їх моральних принципів [24]. Д. Істон говорить про те, що індивід приймає легітимність соціального порядку у відповідність зі своїми знаннями.

Американський політолог Д. Істон пов'язує легітимність з істинністю і справедливістю самої

влади [22]. Легітимність соціального порядку виражає той факт, що індивід в явній або неявній формі сприймає політичний об'єкт як відповідний його власним моральним принципам, а його власні суб'єктивні відчуття істинного і справедливого збігаються з істинним і справедливим в політичній сфері. Тим самим між владою та індивідом встановлюються певні соціально-психологічні відносини, в основі яких лежить певний ціннісний консенсус. Індивід сприймає політичну владу як «свою», як таку, що діє або має намір діяти в його інтересах. Це знімає в його свідомості негативне ставлення до влади і формує в ньому установку або переконання на її підтримку. Віра в легітимність соціального порядку формує переконання або подання, що уряд буде діяти відповідно до висловленої ним волі, що він сам здатний впливати на владу за допомогою легально встановлених каналів.

Спирочись на системний аналіз влади, Д. Істон створив багато в чому нову і більш функціональну концепцію легітимності соціального порядку, що дозволило вимірювати її вже емпіричним шляхом. Відповідно до його концепції підтримка політичної системи може бути різною як по об'єкту і змісту, так і за часом дії. У залежності від часу і змісту підтримки Д. Істон запропонував розрізняти два основних типи підтримки: дифузну і специфічну.

У цілому для Д. Істона і його послідовників характерно те, що вони трактують легітимність системи як її відповідність власним моральним принципам індивіда, його власним уявленням про те, що є справедливим і істинним. Таке розуміння легітимності підкреслює активну роль і відповідальність самих індивідів у процесі легітимації і залишає за ними остаточне рішення у визнанні соціального порядку як легального і законного (легітимного).

Американський вчений Д. Хелд, зі свого боку, теж піддав критиці концепцію легітимності соціального порядку М. Вебера. Він висунув думку про недоробку даної концепції і модифікував веберівську типологію легітимності. У своїй роботі «Моделі демократії» [23] Д. Хелд виділив цілих сім типів легітимності соціального порядку:

- згода під загрозою насильства, коли люди підтримують існуючий соціальний порядок, побоюючись при цьому погроз з його боку, аж до загрози їх безпеки;
- легітимність соціального порядку в силу традиції;
- легітимність соціального порядку, що ґрунтується на апатії населення, яка свідчить про байдужість населення до стилю і форми правління, о склалася;
- прагматична підтримка, коли довіра до влади виражається в обмін на обцянку про надання тих чи інших соціальних благ;
- інструментальна легітимність (згода, оскільки даний режим може бути інструментом реалізації ідей загального блага);
- нормативна згода, коли передбачається збіг політичних принципів, які поділяють населення і влада;
- ідеальна нормативна згода, яка передбачає повний збіг існуючих у суспільстві принципів [23, с. 194-195].

Тільки два останніх типи легітимності соціального порядку (нормативна згода і ідеальна нормативна згода) можна розглядати як справжні. Це пояснюється тим, що у випадках цих двох типів легітимності передбачається, що більшість індивідів підтримують чинний соціальний порядок, а він сама сприймається як відповідний прийнятим у суспільстві нормам [20, с. 403-423].

Одним з тих, хто критикував концепцію легітимності соціального порядку М. Вебера, був інший учений М. Доган. Ним досліджувалася легітимність політичних режимів. У своєму дослідженні Доган приходить до висновку, що класична веберівська типологія легітимності стає лише інструментом, який може бути корисний виключно для історичних досліджень. «Традиційна легітимність королівської влади є реальним феноменом для більшої частини населення лише в деяких країнах: Марокко, Саудівської Аравії, Йорданії, Омані, Кувейті. Оскільки традиційна легітимність «божественного права» поступово зникає, веберівська типологія легітимності соціального порядку втрачає один зі своїх елементів» [10].

Аналізуючи типологію легітимності соціального порядку Вебера, Доган виділяє свої чотири різновиди раціонально-легальної легітимності: плюралістичні демократії, які визнаються більшістю громадян як легітимні; авторитарно-бюрократичні режими, де тільки частково дотримуються основних прав і свобод; диктаторські (деспотичні або тоталітарні) режими, які не підтримуються більшістю; режими, щодо яких не існує ні визнання, ні неприйняття тих, кому належить влада [9, с. 150]. На думку М. Догана, більшість соціальних порядків позбавлені легітимності і не можуть бути включені в веберівську типологію легітимності соціального порядку, яка в деякому роді є застарілою.

Веберівське розуміння легітимності соціального порядку було розкритиковано і в роботах Ю. Хабермаса. Свої критичні зауваження до даної концепції вчений виклав через критику наступних категорій: соціальна дія [19]. Хабермас поняття «соціальна дія» розглядає з позиції установки агентів на взаєморозуміння. На думку Ю. Хабермаса М. Вебер помилявся в тому, що розглядав цілераціональну дію як єдину модель, що пояснює поведінку в суспільстві. Вебер виділив різні типи соціальної дії, які відрізняються різним ступенем раціональності. Вебером було виділено чотири типи соціальної дії:

- цілераціональна дія, для якої характерним є чітке розуміння того чого хоче досягти індивід і які засоби для цього більш ефективні;
- ціннісно-раціональна дія, в цьому випадку строго дотримуються і повністю покладаються на прийняті в суспільстві цінності і норми, іноді навіть не взявши до уваги свої власні цілі;
- традиційна дія, дана дія здійснюється індивідами на основі глибокого засвоєння соціальних типів поведінки і норм, які вже давно перейшли в розряд звичних і традиційних;
- афективна дія – дія, вчинена в стан афекту, щодо короточасного, але інтенсивного бурхливого емоційного стану, яке виникає в результаті на сильний подразник [3, с. 629-630].

На думку Ю. Хабермаса, в типологію М. Вебера не включене дія, яка спрямоване на вза-

еморозуміння суб'єктів, тобто комунікативна дія. Комунікативна дія – дія, метою якою є досягнення взаєморозуміння раціональними засобами [18]. Легітимність соціального порядку Ю. Хабермаса розглядається в контексті комунікаційних процесів. Вчений зазначає, що соціальний порядок легітимізується в тій мірі, в якій рівнозначно гарантує особисту і політичну автономію громадян, але такий порядок в той же час зобов'язаний своєю легітимністю формам комунікацій, в яких така автономія може виражатися і реалізовуватися [19].

Якщо говорити про критику концепції легітимності соціального порядку М. Вебера, то окремої уваги заслуговує і стаття А.-Н. З. Дібірова під назвою «Чи застаріла концепція легітимності Макса Вебера?» [8], яка була опублікована в науковому журналі «Соціально-гуманітарні знання». У своїй статті автор наполягає на тому, що концепція легітимності соціального порядку німецького вченого можна застосовувати і в даний час. Але при цьому Дібіров акцентує увагу на ряді недоліків даної концепції. До таких недоліків вчений відносить наступні: 1. недоцільним є поділ традиційного та раціонального (законного) типів легітимності соціального порядку. «І «традиційна» і «легальна» («раціональна») легітимність ґрунтуються на існування певного соціального порядку, в силу якого той чи інший суб'єкт визнається правителем, тоді як харизматична легітимність має своєю основою не той чи інший порядок, а виключно лише очевидну перевагу самого суб'єкта над усіма іншими» [8, с. 261]. У своєму дослідженні Дібіров приходить до висновку, що в типології легітимності соціального порядку Вебера насправді тільки два типи легітимності. 2. некоректність термінології, яку використовує М. Вебер. Такий висновок Дібіров робить при аналізі харизматичного типу легітимності соціального порядку Вебера. Якщо маси готові прийняти в якості свого лідера людину, яка володіє особливим даром (харизмою), може свідчити про те, що в суспільстві існують деякі норми і правила [8, с. 265]. А якщо це так, то про харизматичний тип легітимності не може бути й мови.

Дослідженням творчості Макса Вебера займався і відомий радянський учений Е. Ожиганов. Згідно з ним, легітимність можна визначити як спосіб панування або як спосіб політичних режимів [6]. «Значимість і стабільність політичного режиму, на думку Вебера, – пише Ожиганов, – залежить від здатності панівних груп формувати у мас переконання, що саме даний соціальний порядок є найкращим серед усіх можливих. Здатність забезпечувати політичне панування таким чином була названа ним «легітимністю» [15, с. 71]. Ожи-

гановим була проаналізована веберівська концепція легітимності соціального порядку і виведена власна формула легітимності: «Легітимність – здатність політичних режимів створювати соціальну базу підтримки своїх дій і формування по відношенню до даного режиму позитивне масову політичну свідомість» [15, с. 73]. Таке визначення легітимності соціального порядку звужує обсяг даного концепту, але воно має право на існування.

Концепцію легітимного соціального порядку Макса Вебера можна піддавати критиці з ряду причин. По-перше, неможливість застосування даної концепції для аналізу сучасних реалій. Концепція легітимного соціального порядку була розроблена Максом Вебером для аналізу подій, які мали місце у його час. Для того, щоб використовувати дану концепцію сьогодні, вона потребує доопрацювання та адаптації до сучасних умов. По-друге, концепція легітимного соціального порядку Макса Вебера викладена ним фрагментарно в кількох працях. По-третє, Максом Вебером були розроблені та описані «ідеальні типи», які складно застосувати для аналізу, оскільки в реальному житті вони не застосовуються.

Висновки і пропозиції. Концепція легітимного соціального порядку Макса Вебера досить часто піддається суворій критиці. Виправданям для будь-яких критичних зауважень в сторону вказаної концепції є те, що вченим використовувалися ідеальні типи легітимності, які, на думку самого вченого, у світі зустріються дуже рідко [4]. Сам Вебер говорив про те, що в одній державі може існувати кілька типів легітимності соціального порядку.

Як в методологічному, так і в ідеологічному аспектах концепція легітимності Макса Вебера являє собою суперечливу картину. Реалістичні положення в ній мирно співіснують з чисто ідеальними теоретичними конструкціями. М. Вебер розглядав соціальний порядок через призму відносин підпорядкування в ньому, а саме, його легітимності. Веберівська категорія легітимності являє собою широкий спектр – від строгих правил і норм в раціональному типі до емоційного підпорядкування носію харизми. Враховуючи, що типологія легітимності створювалася при використанні «ідеальних типів», представляється доцільним розуміння вищенаведеної типології соціального порядку в тому ж ключі. На наш погляд, ті проблеми, які М. Вебер прагнув вирішити за допомогою соціологічного підходу до соціального порядку, актуальні і в даний час. Потенціал вивчення ідей великого німецького соціолога величезний, так як вони розглядаються в міждисциплінарній сфері і дозволяють подивитися на багато питань з нового боку.

Список літератури:

1. Бачинин В. А. Політологія / Бачинин В. А. Энциклопедический словарь. – СПб. Изд-во Михайлова В. А., 2005. – 288 с.
2. Бергер П., Лукман Т. Социальное конструирование реальности // П. Бергер / – М., 1995.
3. Вебер Макс. Избранные произведения // М. Вебер / – М.: Прогресс, 1990. – 808 с.
4. Вебер Макс. Государство и общество: Нарисы социологии понимания / Макс Вебер / пер. з нім. мови М. Кушнір. – К.: Вид. дім «Весвіт», 2012. – 1112 с.
5. Вебер Марианна. Жизнь и творчество Макса Вебера // Марианна Вебер / – М.: РОССПЭН, 2007.
6. Высоцкий А. Ю. Легитимность: анализ понятия / А. Ю. Высоцкий / Грані. – Д., 2003. – № 1(27). – С. 109-113.
7. Гайденко П. П., Давыдов Ю. Н. История и рациональность: Социология Макса Вебера и веберовский ренессанс // П. П. Гайденко / – М., 1991.

8. Дибиров А.-Н. З. Устарела ли концепция легитимности М. Вебера? / А.-Н. З. Дибиров // Социально-гуманитарные знания, 2002. – № 3. – С. 258-268.
9. Доган М. Легитимность режимов и кризис доверия // М. Доган / Социс. – 1994. – № 6 – С. 147-156.
10. Доган М. Сравнительная политическая социология // М. Доган / – М., 1994.
11. Завершинский К. Легитимность: генезис становление и развитие концепта / К. Завершинский // Полис. – 2001. – № 2. – С. 113-131.
12. Истон Д. Категории системного анализа политики // Д. Истон / Политология: хрестоматия [сост. М. А. Васильев, М. С. Вершинин]. – М.: Гамарики, 1999. – С. 319-331.
13. Кравченко Е. И. Макс Вебер // Е. И. Кравченко / – М.: Весь Мир, 2002. – 224 с.
14. Льюис Дж. Марксистская критика социологических концепций Макса Вебера // Дж. Льюис / – М., 1981.
15. Ожиганов Э. Н. Политическая теория Макса Вебера: Критический анализ // Э. Н. Ожиганов / – Рига: Зинатне, 1986. – 158 с.
16. Попова Ирина. Социологический подход к исследованию легитимности и легитимации // И. Попова / Социология: теория, методы, маркетинг. – 2000. – № 3. – С. 21-41.
17. Хабермас Ю. Вовлечение другого. Очерки политической теории // Ю. Хабермас / – СПб.: Наука, 2001. – 417 с.
18. Хабермас Ю. Моральное сознание и коммуникативное действие // Ю. Хабермас / – СПб., 2000.
19. Хабермас Ю. Проблематика понимания смысла в социальных науках // Ю. Хабермас / Социологическое обозрение. – 2008. – Т. 7 – № 3. – С. 3-33.
20. Хелд Д. Глобальные трансформации // Д. Хелд / – М., 2004.
21. Albrow M. Max Weber's Construction of Social Theory. London etc. : Macmillan, 1990.
22. Brockhaus Enzyklopadie in vierundzwanzig Banden. Neunzehnte Kollig new. Bearbeitete Auflage. Dreizehnter Band. Lah – Maf. – V and. 13. – Hamburg: F. A. Brockhaus Mannheim, 1990. – 704 s.
23. Held D. Models of Democracy. Stanford, 1990.
24. Easton David. The Political System. An Inquiry into the State of Political Science, New York: Knopf, 1953, p. 10, 80, 100-101.
25. The Oxford Endlich Dictionary. – Vol. VI (L-M). – Oxford: At the Clarendon Press, 1970. – 528+820 p.
26. Horowitz I. L. The Norm of Illegitimacy – Ten Years Later [Text] / I. L. Horowitz // Legitimation of Regimes. International Frameworks for Analysis / Conference on Legitimation and Deligitimation of Regimes, City University of New York, 1977.

Олевич М.И.

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко

КОНЦЕПЦИЯ ЛЕГИТИМНОГО СОЦИАЛЬНОГО ПОРЯДКА МАКСА ВЕБЕРА: КРИТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ

Аннотация

Концепция легитимного социального порядка Макса Вебера является важной частью научного наследия ученого. Данная концепция часто используется учеными как основа разработки собственных идей, но не редко встречаются и критические замечания. Концепт немецкого ученого критикуют по разным причинам. В методологическом плане говорят об условности трех типов легитимного социального порядка и о том, что данную типологию достаточно сложно применить к анализу современного состояния легитимности. Также акцентируется внимание на односторонности трактовки процесса легитимности. Часто говорится об устарелости концепции легитимного порядка Макса Вебера. В данной статье сделана попытка критического анализа концепции легитимного социального порядка Макса Вебера.

Ключевые слова: легитимность, социальный порядок, легитимный социальный порядок, типология легитимного социального порядка, господство.

Olevych M.I.

Taras Shevchenko National University of Kyiv

THE CONCEPT OF LEGITIMATE ORDER OF MAX WEBER: A CRITICAL ANALYSIS

Summary

The concept of legitimate social order of Max Weber is an important part of scientist's contribution to the social science. This concept is often used by scientists as a basis for their own ideas' development, at the same time we meet as well a lot of criticism in relation to it. The concept of German scientist is criticized for various reasons. Methodologically speaking, Weber's thee defined types of legitimacy of the social order are commonly perceived as conventional and, therefore this typology is difficult to apply to the analysis of the current state of legitimacy. Additionally, the attention is focused on the one-sided interpretation of legitimation process. It is often stressed that the concept of Weber's legitimate order is out of date. Thus, this article attempts to analyze critically the concept of legitimate social order of Max Weber.

Keywords: legitimacy, social order, a legitimate social order, typology legitimate social order, domination.